

מאת אורי אבנרי

12 - 10 ביולי 1972

זהו מישטר של

הפקרות טוטאלית!

הדברים שנרשמו בדברי הכנסת, בשיאו של יום ארוך וגדוש התרגשות, הם יוצאי-דופן בחריפותן. היתה זאת ההתנקשות החריפה ביותר שלנו, מאז הוצאתי בכוח מאולם הכנסת לפי פקודת היו"ר הקודם. הנה הפרוטוקול:

היו"ר ישראל ישעיהו: הכנסת תעבור להצעת חוק קצב: חוק השבות (תיקון מס' 3), תשל"ב—1972, של חבר-הכנסת שלמה לורנץ. **אורי אבנרי:** עכשיו תורה של הצעתי ל-סדר-היום באותו נושא שהעלה חבר-הכנסת בגין. זוהי הפעם השניה שהופכים היום את הסדר על פיו כדי לקצץ אותי. **היו"ר ישראל ישעיהו:** ההצעה לסדר-היום תבוא בסוף. **אורי אבנרי:** אז לא אעלה אותה! יש גבול

להתעללות ולשרירות! אינני יכול להסכים לכך. **היו"ר ישראל ישעיהו:** אני מוחה נגד דברים אלה. אל תהיה יחסן, לא מגיע לך יותר מאשר לחבר-כנסת. **אורי אבנרי:** הנשיאות הפכה מכשיר של קנוניות. **היו"ר ישראל ישעיהו:** זוהי הצעת-חוק פרטית. הצעתך היא הצעה לסדר-היום. **אורי אבנרי:** אמרת לי אחרת, לפני רבע שנה בלבד. אתה מפר את דברתך פעמיים ביום. אני מצטער לומר זאת. מילגת העבודה רוצה לקבל רוב מוחלט בכ"י

ישראל ישעיהו: למען מי?

סת. תראו מה קורה אפילו כשעוד אין להם רוב. אני רוצה למחות בכל תוקף נגד זה. **היו"ר ישראל ישעיהו:** — — — **אורי אבנרי:** זהו מישטר של הפקרות. לית דין ולית דיין. הפקרות טוטאלית. זו לא כנסת, זוה לא יו"ר של כנסת. נשארתי מזכיר המפלגה. **היו"ר ישראל ישעיהו:** חבר-הכנסת אבנרי, חן כבוד לכנסת. **אורי אבנרי:** לכנסת, לא לך!

רוב הח"כים הנוכחים לא הבינו מה גרם למהומה, וגם העיתונאים והקהל ביצעים לא ידעו. הדברים אירעו מאחורי הקלעים. העלינו באותו יום הצעה לסדר-היום בקשר עם דרישתנו לפזר את הכנסת ולהקדים את הבחירות. על אותו נושא עצמו היתה הצעת-חוק של מנחם בגין. לא היה ברור מי קודם למי. אך הנשיאות, שבה

יש שני נציגי גח"ל ואף נציג אחד שלנו, החליטה כמובן להקדים את בגין. הצעתי היתה צורך לשנות את סדר-היום, באמצע הישיבה היה צורך לקיים התייעצות על, "מיהו מפני שהמפד"ל רצו לצאת ולקיים התייעצות על, "מיהו יהודי". ישראל ישעיהו קרא למנחם בגין לפתוח בנאומו. היה ברור כי גם הצעתי תוקדם, ותבוא מייד אחרי הצעת בגין. כדי להיות בטוח לגמרי (אני כבר למוד-נסיון) שלחתי פתק ליו"ר, כדי לוודא שהצעתי תבוא מייד לדיון, גם עם תסתים בינתיים התייעצות המפד"ל. היו"ר אישר לי זאת בניענוע-ראש. והנה, כשנגמר הדיון על הצעת בגין, קרא היו"ר לפתע ללורנץ להביא את הצעתו, שהיתה על נושא אחר לגמרי ("מיהו יהודי").

מעולם לא קרה בכנסת שמפרידים בין שתי הצעות שהן על אותו הנושא. העובדה שבגין הגיש הצעת-חוק ואני הצעה לסדר-היום, אינה לעניין. אותו נושא אותו משיב (יגאל אלון) היו לשנינו.

תוצאת הדחייה היתה ברורה מראש. הכנסת היתה מלאה, לקראת ההצבעה על הצעת לורנץ, שגרמה כימעט למשבר קואליציוני. אחרי ההצבעה זו, היו כל חברי הכנסת, העיניים והתשומים אחרי ישיבה רצופה של שש שעות, נוטשים את האולם והולכים הביתה, יחד עם נציגי אמצעי-התקשורת. היה נותר לי לנמק את הצעתנו בפני ישעיהו, יגאל אלון ושניים-שלושה חברי-כנסת.

בכל זאת לא הייתי נוקט סיגנון כה חריף, לולא היתה זאת הדפיקה השניה באותו יום. המאורע העיקרי באותו יום היתה הצעת מיפלגת-העבודה לשנות את שיטת-הבחירות ("הצעת יעקובי"), שאליה נלוו שלוש הצעות אחרות על אותו נושא. ידענו מראש שזה יהיה דיון עקרוני ודרמאטי. לכן הודענו בכתב עוד לפני חודשים שאנו מציעים להסיר אותה מסדר-היום. (רק ח"כ אחד יכול לקבל את זכות-הדיבור להסרת הצעת-חוק כזאת, ולפי התקנון זוכה בזכות זו הראשון שנרשם, בלי קשר לגודל סיעתו). בקשתנו קדמה לכולם בזמן רב, וגרשמה. וידאנו את הדבר כמה פעמים בעל-פה, במעעים עם מזכירות-הכנסת, ואף שלחנו מיברק נוסף לאישור. בבוקר יום הדיון היה ברור לכל כי ח"כ צדוק ינמק את ההצעה, ואני אנמק את הבקשה להסירה. כך זה היה רשום בלוח המזכירות, וכל הסיעות ידעו זאת. אפילו החלפתי על כך מילים עם צדוק עצמו. ואז לפתע, חמש דקות לפני פתיחת הישיבה, הודיעה לי המזכירות שחל שינוי. הזכות שלנו פשוט הופקעה — והועברה לגח"ל, לפי בקשתה. הנימוקים הפורמליים היו מופרכים מיסודם, ולא עמדו בשום מיבחן עובדתי והגיוני.

אמננו זיכרוני ואני מיהרנו ליו"ר, ומחינו על כך בחריפות. כתוצאה מכך דחה היו"ר את הישיבה, וכינס את הנשיאות. זו אישרה, כמובן, את בקשת גח"ל. אנחנו לא הוזמנו אפילו לבוא ולהוכיח את צידקת טענתנו. תחת זאת נתנו לנו את הזכות לבקש את הסרתה של

דיקטטורה של מפלגת

בגלל הקנוניה שנעשתה מאחורי הקלעים, נשללה מאיתנו הזכות להציע את הסרת הצעת-החוק של מיפלגת-העבודה, וניתן לנו רק לנמק את הסרת ההצעה של יגאל הורוביץ מע"מ. היא הוסרה אחרי נאומו מסדר-היום, ברוב של 23 נגד 13. (רוב הח"כים חיכו במיונו להצבעה העיקרית על הצעת מיפלגת-העבודה). אולם נאומו היה מכוון נגד כל ההצעות להנהיג שיטת-בחירות אינורית:

אורי אבנרי: התוצאה האחת של כל ההצעות אשר הובאו היום היא להנחיל למפא"י רוב מוחלט בבית הזה.

מה יקרה אז בכנסת — זאת ראינו הבוקר, כאשר הנשיאות, המוסד האחד שבו יש כבר עכשיו רוב מוחלט למערך, קיבל החלטה שרירותית של עוול וקניפות.

לקראת דמוקרטיה עממית

אדוני היושבראש, אני מציע להסיר את הצעת-החוק הזאת, ואת כל ההצעות האלה, לא רק מסדר-היום של הכנסת, אלא גם מסדר-היום של המדינה. **כי החיקוק שרוצים להעבירו היום בבית הזה, עד חודר של קול או חצי קול, אינו אלא פוטש נגד הדמוקרטיה, הפיכה נגד המישטר הפרלמנטרי עצמו.**

כפי בעלי ההצעות אך דבריינו, סיסמאות יפות ומתוקות: דמוקרטיה, קשר בין הבוחר לבחור, ביקורת ציבורית, שיפור רמת הכנסת ועוד דברים יפים, שובי-לב.

אולם מאחורי מסך זה של תענועים ומיקי מפרישווא מתהבאת מזימה שכן מטרתה היא אחת: להנהיג בארץ ריקטטורה של מיפלגה אחת, מישטר הדימפלגתי, דמוקרטיה עממית במתכונת חדשה.

לכם, הליברלים, מצייגים חזיון מפתה של מישטר דרימפלגתי נוסח בריטניה או ארצות-הברית, בו תהפכו סוף-סוף אלטרנטיבה המייתלת ותעברו ארטיטו מאופר-יציה לשליטון.

איזו אלטרנטיבה! איזה סיכוי להגיע ל"שילטון!"

לא בלונדון אנחנו יושבים ולא בווינגטון; לא ווסטמינסטר כאן ולא גיבעתי-הקאפיטול. ולא מפלגה דמור קראטית היא היוזמת הפיכה זו.

במציאות של הארץ הזאת, בחירות אזוריות בכל צורה שהיא פירושו: רוב מוחלט למיפלגה השלטת, למיפלגה שהיא בתי-דמוקרטיה ל"הלוטין, אוטוריטרי, אפילו טוטליטרי.

היא המחזיקה בידיה את כל עמדות-הכוח. היא המרכיז בידיה את כל ההון. היא שתקבע את האיזורים, ומה יתרחש באיזורים.

פרוסת מנקיק הדמוקרטיה

יהמן שיבל: חבר-הכנסת אבנרי, אתה סו' תר את עצמך. אם הגיעו לכל הדברים שאתה אר' מר, זה נכון, בתוך שיטת-הבחירות הקיימת, מדוע לא לשנותה? **אורי אבנרי:** אם גוף נגוע בשחפת, אין זו סיבה לייחל לו גם סרטן.

אם הם הגיעו בשיטה הנוכחית, על כל מיגבלותיה, למה שהגיעו — לאן יגיעו כאשר יישבו פה 80, 90, 100 חברי מפא"י — מפא"י, ולא רפ"י!

יגאל אלון: מפא"י לא קיימת. **אורי אבנרי:** אני אומר מפא"י! זה לא מיקרה שאחדות-העבודה אינה מתלהבת מזה. כי אז תחזור המפלגה להיות מפא"י, ומפא"י תמנה בכל מחוז את המועמדים.

אנחנו יודעים את הדברים: לפי השיטה הא"י זורית, לא הבוחרים קובעים מי יישב בפרלמנט, אלא ועדות-חיים אלמוניות הקובעות את המר עמדים בכל מחוז.

איזה סיכוי יש לכם, הליברלים, מול העוצמה הזאת, אם פעם אחת בחייה תזכה מפא"י סוף-סוף לשילטון מוחלט, ותוכל להעביר בכנסת זו לבדה כל חוק שהיא תרצה, לרבות שינוי נוסף של שיטת-הבחירות? איזו תקומה תהיה לכם?

היום המדברים על אחוויה-חסימה. על גזילת עודפים. מחר יחסלו כחוק כל שריד של סיכוי של כל מפלגה אחרת. אחרי שתפצנו פעם אחת בשיטת-הבחירות, למען אינ' טרם מיפלגתי גם, לא יהיה לזה גבול. כל שנה, לפי כל אינ' טרם חולף, יתקנו, יתקנו ויתקנו את השיטה?

את נקניק הדמוקרטיה יחתכו פרוסה אחרי פרוסה, עד שלא תישאר אלא שארית הקליפה. כדי להכניס אתכם, הליברלים, למלכות הזאת. מציעים לכך כפתיון הצעת-חוק מיסגרתית, שהיא עצמה בגדר שעוריה. הכל פתוח — לא כניסה אחת למלכות, כי אם כניסות רבות.

מי יספור את הפתחים האלה, אחרי שהלוי ברלים יהיו בתוך המלכות? הליברלים? מי ישא אותם? אז תמצא מיפלגת-העבודה שות' פים אחרים כדי לבצע את ההפיכות הכאת, עד שלא יהיה עוד צורך בשום שותף.

תתאבדו באופן פרטי!

אדוני היושבראש, הדרך לגיהנום הזה אינה רצוי פה בכוננות טובות.

ההצעה נולדה בחדרו של דויד בג'וריון, כשנכשל שוב ושוב בנסיון להשיג רוב מוחלט בשיטה הדמוקרטית. אז החליט להשיג את הרוב בדרך אנטי-דמוקרטית — הדרך המוצעת עתה עליידי חסידיו, ובכללם חסידים שז' טיפ, המוכנים בדרך זו לבצע חאראקירי מכובד, במקום לרדת מן הבמה בנושתי-פנים.

אם אתם, אנשי ע"מ, רוצים להתאבד, עשו זאת באופן פרטי. אל תהפכו את הדמוקרטיה כולה לבית-הקברות שלכם!

איסר הראל: נשמח לעשות זאת יחד איחכם. **יגאל הורוביץ:** ההתאבדות היא זכות פרי טיית לפי חוקי המדינה.

אורי אבנרי: חבר-הכנסת הורוביץ, לפי החוק, כפי שתוקם בכנסת לפני שבע שנים, מותר לכל אדם להתאבד, אבל אסור לעזור לאחרים להתאבד, ואסור לפנות להתאבד.